

УДК 339.9:656.7(100)(045)

Лазнева І.О.

канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СВІТОВА АВІАЦІЙНА ГАЛУЗЬ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Розвиток авіаційної галузі сьогодні стикається з рядом глобальних проблем, які впливають на її функціонування та перспективи. Деякі з ключових проблем включають: зміни клімату, вартість пального, технологічні виклики, безпека, інфраструктура та забруднення, пандемії та безпека здоров'я.

Зміни клімату. Збільшення обтяження кліматичними змінами покладає відповідальність на авіаційну галузь щодо зменшення викидів CO₂ та впровадження екологічно чистих технологій. Деякі зусилля для зменшення викидів включають в себе дослідження альтернативних видів пального (наприклад, біопалива для літаків), розробку більш ефективних технологій літаків, вдосконалення аеронавігаційних систем. Крім того, модернізація інфраструктури аеропортів може зменшити витрати пального і викиди CO₂, але це призводить до необхідності залучення додаткових інвестицій.

Вартість пального. Зміни в цінах на нафту та геополітичні конфлікти можуть впливати на вартість пального, що безпосередньо впливає на економіку авіаційної галузі. Наведемо деякі аспекти цього впливу: оперативні витрати, вартість квитків, маржа прибутковості,

фінансова стійкість, ефективність флоту, конкурентоспроможність. Зміни вартості пального можуть мати глибокий і системний вплив на авіаційну галузь, тому авіакомпанії постійно стежать за ринковими тенденціями та намагаються адаптуватися до змін у ціновій динаміці пального.

Технологічні виклики. Швидкі технологічні зміни та високі витрати на розвиток та впровадження нових технологій можуть бути викликом для деяких авіакомпаній. Технологічні виклики можуть становити як позитивний, так і від'ємний вплив на авіаційну галузь. Основні технологічні виклики та їх потенційні загрози включають: автоматизація та штучний інтелект; електрична та гібридна авіація; дрони та беспілотні літальні апарати (БЛА); біопальне.

Безпека. Зростання кількості кібератак та загроз тероризму впливає на авіаційну галузь різними способами: кібербезпека – збільшення кількості кібератак на системи авіакомпаній, аеропортів та постачальників послуг може призвести до порушення роботи критичних інфраструктур, таких як системи керування рейсами та бронювання; критичні системи – кібератаки можуть спрямовуватися на критичні системи, такі як авіаційне управління, навігація та зв'язок, що може створити ризики для безпеки польотів; втрати даних та конфіденційність – кібератаки можуть призвести до витоку конфіденційної інформації; терористичні загрози – терористичні групи можуть використовувати кіберзброю для атак на авіаційні системи, що загрожує безпеці польотів та інфраструктурі; загрози безпеці пасажирів - використання кібератак для здійснення терактів в аеропортах або на борту літаків становить серйозну загрозу безпеці пасажирів та персоналу; втрати фінансових ресурсів – внаслідок кібератак може виникнути необхідність великих витрат для відновлення систем та компенсації втрат.

Загрози цієї природи вимагають посилення заходів кібербезпеки та співпраці між суб'єктами галузі для забезпечення стійкості та безпеки авіаційних систем.

Інфраструктура та забруднення. Недостатність інфраструктури, зокрема аеропортів, та проблеми із забрудненням можуть обмежити розвиток авіації.

Пандемія та безпека здоров'я. Пандемії, такі як COVID-19, значно впливають на забезпечення безпеки пасажирів та персоналу, а також призводять до обмежень у подорожах та зменшення попиту на авіаперевезення. Основні аспекти негативного впливу: зменшення пасажиропотоку – введення обмежень на міжнародні та внутрішні перельоти, а також страх перед зараженням, призвели до різкого зменшення пасажиропотоку. Багато рейсів були скасовані або суттєво скорочені; занепад глобальної мережі маршрутів – багато авіакомпаній були змушені

скасовувати чи зменшувати маршрути через відсутність попиту та фінансові втрати; великі фінансові втрати – зниження пасажиропотоку та зменшення числа рейсів призвели до значних фінансових труднощів для багатьох авіакомпаній, аеропортів та пов'язаних галузей; зменшення замовлень на нові літаки – низька вартість пального та зменшений попит на перевезення призвели до зменшення числа замовлень на нові літаки, що впливає на виробництво та ринок літаків; збільшення заборгованості та банкрутства авіакомпаній - багато авіакомпаній стали неплатоспроможними або потрапили у складні фінансові умови, що призвело до збільшення заборгованості та банкрутства; втрати робочих місць та персоналу; неоптимальне використання флоту – зменшення попиту призвело до неоптимального використання літаків, знаходження великої кількості літаків на землі та простою частини флоту; нестабільність виробництва та постачання – зупинка виробництва та зміни в логістичних ланцюгах виробництва літаків призвели до нестабільності виробництва та постачання авіаційних компонентів.

Перелічені проблеми ставлять виклики перед авіаційною галуззю та вимагають комплексних стратегій для забезпечення її стійкого розвитку в умовах сучасного світу.

Загалом світові глобальні проблеми, зокрема фінансова криза та пандемія COVID-19, здійснили глибокий та тривалий вплив на глобальну економіку, на тенденції, пріоритети та спосіб функціонування бізнесу та суспільства. Здатність адаптуватися до цих змін та використовувати нові можливості стала важливою для довгострокового успіху.